

11. novembris
— Lāčplēša
diena.

Materiālus lasiet 7. lappusē.

NOVADNIEKS

«Novadnieku» decembrim vēl
var abonēt līdz 26. novembrim.

Līdz 21. decembrim turpinās
parakstīšanās 2003. gadam.

ZIŅAS

Par Latgales Preses izdevēju
asociācijas prezidenti
ievēlēta laikraksta
«Novadnieks» redaktore
Tamāra Elste

Nesen notikušajā sabiedriskās organizācijas
«Latgales Preses izdevēju asociācija» (LPIA) biedru
kopsapulcē uz turpmākajiem trim gadiem par
asociācijas prezidentu ievēlēta laikraksta «Novad-
nieks» redaktore Tamāra Elste.

«Novadnieks» jau informēja, ka LPIA tika dibināta 1999. gada 29. martā ar mērķi veicināt preses un vārda brīvības ieviešanu Latgalē, kā arī asociācijas biedru profesionālo sakaru attīstīšanu valsts robežās un ārpus tām. LPIA organizē zinātniski metodisko darbību, lekciju un semināru ciklus, kā arī veic pētījumus un sniedz konsultācijas. Kopš asociācijas dibināšanas brīža līdz šī gada oktobrim tās darbu vadīja laikraksta «Rēzeknes Vēstis» redaktore Māra Nizinska.

Konference par finanšu
pieejamības jautājumiem

Nākampiektdien, 15. novembrī, pulksten 11.00 Preiļu rajona padomē notiks plaša konference par finanšu pieejamības uzlabošanas jautājumiem. Kā «Novadnieku» informēja rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas galvenā speciāliste Irēna Šaitere, savu līdzdalību jau pieteikuši un ar ziņojumiem uzstāsies VSIA «Reģionu attīstība» izpilddirektore A. Bauere, LR Finanšu ministrijas reģionālās politikas un plānošanas pārvaldes priekšnieka vietniece I. Vērzemniece, profesors A. Japiņš. Konferencē laikā runās par Latgales investīciju fonda darbības mērķiem, Pasaules Bankas kredītiem uzņēmējdarbībai, ietilpinot diskusijas. Konferencē noslēgumā tiks pieņemta rezolūcija.

Žurnāla «Skolotājs»
prezentācija un seminārs
par sociālajām zinībām

Rajona skolu direktoru vietnieki izglītības jomā ceturtdien piedalījās žurnāla «Skolotājs» mērķievirzes un šī gada 5. numura prezentācijā, kā arī seminārā «Sociālās zinības mūsdienu izglītības sistēmā». Kārtējais žurnāla «Skolotājs» numurs ir veltīts Latgales skolām, tajā izlasāmi arī rajona bērnu un jauniešu centra direktores Aijas Caunes un Līvānu ģimnāzijas izglītības informācijas centra vadītājas Skaidrītes Šķimeles sagatavotie raksti. Aija Caune raksta par centra darba metodēm, bet Skaidrīte Šķimele atklājusi skolas informācijas centra nozīmi sabiedrības informēšanā.

Semināra dalībniekiem bija iespējams iegūt plašu informāciju par tēmām «Sociālās zinības mūsdienu izglītības sistēmā», «Sociālās zinības sākumskolā – problēmas, risinājumi». Skolovadības pārstāvjiem bija plaša iespēja iegādāties nepieciešamo literatūru sociālo zinību jomā.

Viņiem visiem būs gods kalpot Latvijai!

Latvijas Republikas Ministru kabineta sastāvs

1. Ministru prezidents	Einars REPŠE	(JL)
2. Ministru prezidenta biedrs	Ainārs ŠLESERS	(LPP)
3. Izglītības ministrs	Kārlis ŠADURSKIS	(JL)
4. Finanšu ministrs	Valdis DOMBROVSKIS	(JL)
5. Iekšlietu ministrs	Māris GULBIS	(JL)
6. Kultūras ministrs	Ingūna RĪBENA	(JL)
7. Ārlietu ministrs	Sandra KALNIETE	(JL)
8. Tieslietu ministrs	Aivars AKSENOKS	(JL)
9. Īpašo uzdevumu ministrs reģionālās attīstības un pašvaldību lietās	Ivars GATERS	(JL)
10. Īpašo uzdevumu ministrs veselības aprūpes lietās	Āris AUDERS	(JL)
11. Īpašo uzdevumu ministrs bērnu un ģimenes lietās	Ainars BAŠTIKS	(LPP)
12. Īpašo uzdevumu ministrs sabiedrības integrācijas lietās	(nav izvirzīts kandidāts)	(LPP)
13. Ekonomikas ministrs	Juris LUJĀNS	(LPP)
14. Satiksmes ministrs	Roberts ZĪLE	(TB/LNNK)
15. Aizsardzības ministrs	Ģirts Valdis KRISTOVSKIS	(TB/LNNK)
16. Zemkopības ministrs	Raimonds VĒJONIS	(ZS)
17. Labklājības ministrs	(nav izvirzīts kandidāts)	(ZS)

Mārtiņdienu sagaidīja ar gardiem pašu gatavotiem ēdieniem

10. NOVEMBRĪ — MĀRTIŅDIENA

Ziema gatavojas savam uznācienam

Šajā dienā 1483. gadā dzimis Mārtiņš Luters, tomēr dienas nosaukumu devis cits Mārtiņš, Tūras bīskaps, kurš bijis vissenākā klostera dibinātājs Gallijā 4. gadsimtā. Mārtiņdienu tāpat kā Jāni, Jēkabi un Miķeļi ir viena no tām dienām, ko Latvijā svin jau kopš senām dienām. Ne velti tautas dziesmās teic:

Zeme rīb, rati klauz,
Kas to zemi ribināja?
Nu atbrauca Mārtiņdienu
Devīniem kumeljiem!

Naktis uzsalst, koki sen atvadījušies no krāsainās lapu rotas. Lopus vairs nedzen ganībās, bet dāros un laukos uzartā zeme krāj spēkus nākamajai vasarai. Pat izturīgie miķeļi ziedi vairs tikai attāli līdzinās gaiši violetajam un rozainajam saulītēm rudens pelēcībā. Zemes atpūtu cilvēks vairs nedrīkst traucēt.

Ziema pusgads pēc Saules kalendāra sācies jau Miķeļos, tomēr tā īsti ziema sevi piesaka tikai tagad – Mārtiņos. Parasti ap Mārtiņiem jaunā Mēnesī lielā skaitā kauj lopus, gatavojot gaļas krājumus visai ziemai. Cūkas kaujot, pēc liesas nosaka, kāda būs ziema: ja liesa ir gara un bieza, tad arī ziema būs barga un «bieza». Lauku vīri saka, tā notikšot arī šogad, jo rukšiem liesa esot vienlīdz bieza un gara. Nu ko, dzīvosim – redzēsim. Tomēr neaizmirsīsim, ka senie ticējumi mums Mārtiņdienā liek gan priecāties, gan labi pamieloties.

Ešana nes svētību mājai, dodot cilvēkiem prieku, strādātgrību, kas ir arī veiksmes pamats. Līdz ar citiem lielajiem kustoņiem uz galda nonāk arī zoss cepetis ar skābiem āboliem vai kāpostiem. Zosis kā svētie putni upurētas dieviem senajā Ēģiptē, Grieķijā un Romā, no kurienes tās iekļuvušas arī Eiropas Mārtiņa dienas tradīcijās, bet vēlāk arī Latvijā, kur stājās latviešu upurējamo putnu – melnā gaiļa un vistas – vietā.

Mārtiņdienas ticējumi

- Ja Mārtiņa dienā salst, tad Katrīnas un Andreji slapji un Ziemassvētki silti.
- Kad ap Mārtiņu salst, tad būs laba vasara.
- Ja zosis Mārtiņos pa dubļiem staigā, tad Liieldienās – pa ledu.
- Ja Mārtiņa diena miglaina – ziema būs siltā; sniegs uz jumtiem – būs gara ziema; ja jauka un skaidra – ziemā būs sals; ja sarma kokos – būs daudz dārza augļu.

● Pat vizīzlepušākie Mārtiņbērni būs gana lepmi pacienāti, ja galdu klās Preiļu arodvidusskolas otrā un trešā pavāru konditoru kursa audzēkņi (no kreisās) Edgars Skrīvļa, Andrejs Petrovs, Lāsma Ivāne, Igors Aksjonovs un Mārtiņš Laugalis. Mārtiņš pastāstīja, ka viņa firmas ēdiens tagad esot piena zupa ar plaucētām klimpām, kas gatavotas no gluži tādas pašas mīklas kā eklēri, tāpēc esot ļoti maigas un garšīgas. Foto: M. Rukosujevs

Tā kā Mārtiņi pieder pie svināmām dienām, kad, pēc tautas ticējumiem, nedrīkst strādāt, Preiļu arodvidusskolas pavāru konditoru grupu audzēkņi visus lielos darbus, gatavojoties svētkiem, paveica šonedēļ. Vispirms šķirstīja senas un pavisam jaunas pavārmākslas grāmatas, gudroja ēdienkartes, sastādīja pavāru «spikerus» jeb, profesionālajā valodā sakot, tehnoloģiskās kartes, devās uz veikaliem, lai sagādnieku lomā izvēlētos un iegādātos vissvaigākos un vislabākos produktus. Bet tas vēl nebija viss.

Turpinājums 2. lappusē.

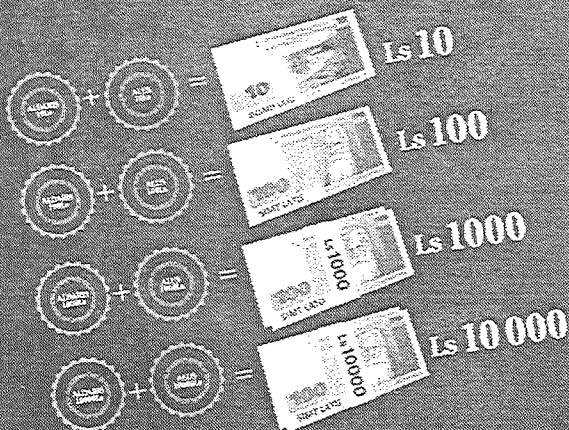
No 1. novembra līdz 31. decembrim
tradicionāla latviešu spēle

NAUDA ZEM KORĶA LIKMEŠ AUG!

Dzer "Aldara" GAIŠO, TUMŠO un
STIPRO alu, skaties zem korķa un laimē naudu!

Sakrāj divus "Aldara" 0,5 l alus pudeļu korķus, kuru iekšpusē norādīta viena un tā pati naudas summa (10, 100, 1000 vai 10 000 latu), turklāt vienā ierakstīts vārds ALDARIS, bet otrā – ALUS.

Laimēto naudas balvu 10, 100, 1000 vai 10 000 latu vērtībā saņemsi, uzrādot abus korķus un personas dokumentu AS "Hansabanka" (Ls 10) vai AS "Aldaris" (Ls 100, 1000, 10 000).

AS "Hansabanka" adreses:

Preiļi, noreķinu grupa "Preiļi", Rēzeknes iela 15, tālr. 5307199
Rēzekne, Rēzeknes filiāle, 18. novembra iela 16, tālr. 4624539
Varakļāni, Varakļānu noreķinu grupa, Rīgas iela 13, tālr. 4866041
Daugavpils, Daugavpils filiāle, Rīgas iela 22, tālr. 5427366
Jēkabpils, Jēkabpils filiāle, Brīvības iela 131, tālr. 5235204

Tradicionāls latviešu alus.

ALKOHOLA LIETOŠANAI IR NEGATĪVA IETĒKME

PAŠVALDĪBĀS

Aglonas pagastā

■ **PAGASTA CENTRĀ BŪVĒJAS.** Pagasta padomes deputāti savā sēdē apstiprinājuši vairākus ēku nodošanas ekspluatācijā aktus. Būvē gan pašvaldība, gan uzņēmēji, ekspluatācijā nodota degvielas uzpildes stacija, kā arī autobusu stacijas paviljons un stāvlaukums.

■ **APGAISMOS CIEMATA IELAS.** Pieņemts lēmums par to, kā Aglonā tiks apgaismotas ciemata ielas. Turpmāk ielu apgaismojumu ieslēgs vakaros pulksten 18.00 un izslēgs 23.00, bet no rītiem laternas tiks ieslēgtas jau pulksten 3.00 un apgaismos ielas līdz pulksten 7.00.

■ **IEVIESĪS KĀRTĪBU ZEMJU APSAIMNIEKOŠANĀ.** Meža zemju apsaimniekošanas un pagasta lietojumā esošo zemju inventarizācijas komisija izskatījusi iedzīvotāju iesniegumus un Valsts zemes dienesta sagatavotos sarakstus ar labojumiem un precizējumiem. Arī turpmāk zemes īpašnieki neskaidriību un dokumentos ieviešošos kļūdu gadījumos aicināti griezties pašvaldībā ar iesniegumiem, lai neprecizitātes varētu izlabot.

■ **VECĀ ŠĶŪNĪ ATKLĀJ NEZINĀMAS ĶĪMIKĀLIJAS.** Pašvaldības teritorijā kādā vecā šķūnī, kas saglabājies vēl no sovhoza laikiem, atrastas nezināma rakstura ķīmikālijas. Nolemts, ka uz Aglonu tiks aicināti Daugavpils reģionālās vides pārvaldes speciālisti, kas apsekos atradumu, novērtēs tā bīstamību apkārtnē un sastādīs protokolu. Minētais šķūnis atrodas uz pagasta zemes, taču tā saimnieks vēl nav noskaidrots. Ēka novietota tālu no atklātiem ūdens avotiem, un ir cerības, ka nenoskaidrotās ķīmikālijas nav nopietni kaitējušas apkārtnē.

■ **REMONTĒS PAŠVALDĪBAS CEĻU.** Pagasta padomes sēdē nolemts, ka tiks atvēlēti līdzekļi pašvaldības ceļa remontam Livdanišķu sādžā. Divus ceļus posmus viena kilometra garumā remontēs zemnieku saimniecība «Mikāni», ar kuru tiks noslēgts līgums.

■ **APSTIPRINĀTAS DIGITĀLĀS KARTES.** Pašvaldības deputāti apstiprinājuši Aglonas pagasta teritorijas plānojuma 1. redakcijas pielikumu «Digitāli kartogrāfiskais materiāls». Šajās kartēs noteikti pašvaldības teritorijā esošie liegumi, aizsargājami dabas objekti un platības, meža zemes nogabali, apbūvei domātās vietas utt.

■ **MAKSĀ PABALSTUS.** Nolemts 997,91 latu apmērā piešķirt dažādus sociālos pabalstus mazturīgajiem pašvaldības iedzīvotājiem.

■ **PLĀNO LĪDZFINANSĒJUMU.** Deputāti paredzējuši ielānot 2004. gada pašvaldības budžetā līdzfinansējumu Aglonas vidusskolas renovācijas būvdarbiem, kas tiks iekļauti aiznākamā gada Valsts investīciju programmā. Tā kā skolas atjaunošanas darbi tiek lēsti aptuveni 250 tūkstošu latu apmērā, pašvaldībai vajadzēs atlicināt aptuveni 20 procentus no minētās summas.

■ **BŪS DIVAS KOMISIJAS.** Pašvaldībā izveidotas divas jaunas komisijas – komisija pagasta struktūrvienību gada inventarizācijas veikšanai un komisija, kas nodarbošies ar pamatlīdzekļu norakstīšanu.

Vārkavas pagastā

■ **ŪDENSĀIMNIECĪBU SAKĀRTOS PAŠU SPĒKIEM.** Pagasta padomes sēdē pieņemts lēmums nepiedalīties ISPA projektā par ūdenssaimniecības sakārtošanu pašvaldībā. Lēmuma pamatā ir finansiālo līdzekļu trūkums. Lai iesaistītos projektā, būtu nepieciešams aptuveni 7,5 tūkstošus latu liels līdzfinansējums. Deputāti uzskata, ka tik lielu naudu nevar atļauties, un cer, ka ūdenssaimniecību izdosies sakārtot pašu spēkiem. Pagasta centrā esošās attīrīšanas iekārtas ir labā stāvoklī. Nepieciešamas tikai ūdens atdzelošanas iekārtas, bet to izbūvei vajadzīgā summa ir mazāka nekā ISPA programmai plānotais līdzfinansējums.

■ **LEMJ PAR BRAUKŠANAS MAKSU PAŠVALDĪBAS AUTOBUSĀ.** Padomes sēdē izskatīts jautājums par braukšanas maksas iekasēšanu pašvaldības autobusā. Kā informēja pagasta padomē, autobuss, kas ik dienas uz skolu ved bērnus no dažādām pagasta vietām, bieži vien ir pārpildīts. Tajā bez maksas brauc arī pieaugušie, reizēm tie ir iereibuši cilvēki, kas ar savu uzvedību traucē bērņus. Tāpēc nolemts, ka pieaugušajiem par braukšanu pašvaldības autobusā būs jāpērk biļete, kas vienam braucienam izmaksās 20 santīmus.

Droši raugies nākotnē!

Terminnoguldījums

Ozols

Īpaši izdevīgs naudas noguldījums
vienīgajā valsts komercbankā Latvijā.

Līdz 31. decembrim – līdz **6,5%**

Terminnoguldījuma "Ozols" gada procentu likmes:

Termiņš	3 mēn.	6 mēn.	9 mēn.	12 mēn.	18 mēn.	24 mēn.	36 mēn.	60 mēn.
LVL	4,10%	4,75%	5,00%	5,35%	5,55%	5,75%	6,25%	6,50%
USD	2,30%	2,50%	2,75%	3,50%	3,65%	4,30%	4,55%	-
EUR	3,45%	3,60%	3,75%	4,10%	4,15%	4,30%	4,55%	-

Minimālā noguldījuma summa – 30 LVL, 100 USD, 100 EUR.

Hipotēku banka
Tavas valsts banka

Bez maksas tālrunis informācijai 8000100. www.hipo.lv
Preiļi, Brīvības iela 2, tālr. 5307062; Daugavpils, Vestura iela 2, tālr. 5427931;
Madona, Saules iela 21, tālr. 4821655; Jēkabpils, Brīvības iela 116, tālr. 5281602;
Krāslava, Sv. Ludviķa laukums 3, tālr. 5626058; Rēzekne, Atbrīvošanas aleja 119, tālr. 4624530.

Jaunsargu «Vīru spēles» Jaunaglonā – tradīcija turpinās

Tradicionāli, šogad jau ceturto reizi, novembra sākumā Jaunaglonā pie Ilzes ezera uz «Vīru spēlēm» pulcējas Zemessardzes 3. kājnieku brigādes jaunsargi.

Šogad sacensībās piedalījās līdz šim viskoplākais dalībnieku skaits – pavisam 17 komandas no Ogres, Jēkabpils, Balviem (divas komandas), Ludzas, Krāslavas (divas komandas), Daugavpils, Rēzeknes, Aizkraukles arodividusskolas, Preiļiem (piecas komandas) un Jaunaglonas arodividusskolas (divas komandas). Sacensību atklāšanā dalībniekus sveica Latvijas Republikas Zemessardzes štāba Jaunsardzes priekšnieks, majors Sergejs Čevers, Zemessardzes 35. kājnieku bataljona komandieris, majors Donats Valainis un Jaunaglonas arodividusskolas direktors Visvaldis Kursītis.

Kā jau ierasts, jaunsargiem bija jāpārvar ne tikai šķēršļi distancē, bet jācinās arī ar ziemīgi vēsajiem laika apstākļiem. Pie treniņos apgūtajiem šķēršļiem – gravas pārvarēšana pa paralēlajām virvēm, granātas mešana mērķī, apvidus auto stumšana, riepās ripināšana kalnā, nažu mešana mērķī un ievainoto transportēšana – šogad distancē bija papildināta ar virves spriegošanu, gravas pārvarēšanu pa balķi un braukšanu ar laivām pa Gulbinkas ezeru. Komandas finišēja ar kopīgu saukli, ko salika no distancē paslēptajiem un atrastajiem vārdiem.

Aptuveni sešus kilometrus garo distanci visātrāk – 47 minūtēs – veica Daugavpils jaunsargu komanda. Otrajā vietā ierindojās Jaunaglonas arodividusskolas pirmā komanda. Par nepilnu pusminūti atpaliekot, trešo vietu izcīnīja 35. bataljona 1. rotas komanda, kuru pārstāvēja jaunsargi no Rudzātu vidusskolas un Preiļu Valsts ģimnāzijas. Atzīstamu gribasspēku un cīņas sparū rādīja komandas no Līvānu pilsētas ģimnāzijas, Līvānu 2. vidusskolas, kā arī Preiļu skolām, kuras gan šoreiz vēl nespēja cīnīties par uzvaru, jo komandās bija gados krietni jaunāki dalībnieki. Sevišķi jāatzīmē Jaunsilvas pamatskolas komanda, kura distancē neapmuls un spēja to veikt līdz galam, — viņiem tas bija pirmais starts.

Sacensību noslēgumā pirmo triju vietu ieguvēja komandas tika apbalvotas ar kausiem, medaļām un vērtīgām balvām. Tika apbalvoti arī bataljona atklātā čempionāta orientēšanās sportā uzvarētāji kopvērtējumā. Kā izteicās komandu pārstāvji no Ogres un Jēkabpils, kuru komandas šajās sacensībās startēja pirmo reizi, distancē bijusi interesanta un smaga, tajā būtu ko pasvīst arī trenētiem zemessargiem. Sacensību distancē priekšnieks Zemessardzes 35. kājnieku bataljona 2. rotas komandieris, virsleitnants Ilmārs Sparāns teica, ka tradīcija — katru gadu distanci padarīt interesantāku un smagāku – netiks lauzta.

Īpašs paldies jāsauc Aglonas pagasta iedzīvotājiem – zemes īpašniekiem pie Ilzes un Gulbinkas ezera, kuri neiebilst, ka sacensības tiek rīkotas viņu īpašumos.

Jānis Pintāns,
sacensību galvenais tiesnesis, Zemessardzes
35. kājnieku bataljona jaunsargu speciālists

Galda spēles Līvānu novadā

2. novembrī galda tenisisti izspēlēja Līvānu novada regulārā čempionāta otro kārtu. Čempionātā pašreiz savu daļību ir pieteikuši 13 spēlētāji. Par otrās kārtas uzvarētājiem kļuva Pāvels Koņuhovs, Aivars Dzenis, Vilis Krievs, Mārīte Vilcāne, Gunta Ancāne, Ingūna Stikāne. Dubultspēlēs: Aivars Dzenis un Genādijs Rovņeiko, Andris Vaikulis un Normunds Liepnieks, Pāvels Koņuhovs un Oļegs Stepanovs, pāru spēlēs: Pāvels Koņuhovs un Gunta Ancāne, Aivars Dzenis un Mārīte Vilcāne, Genādijs Rovņeiko un Ingūna Stikāne.

Savukārt novusisti 3. novembrī aizvadīja čempionāta trešo kārtu. Nēpārspēts palika Guntis Gailītis, atstājot aiz sevis Vladimiru Podrobovu un Āri Kaktiņu. Dubultspēlēs sīvā cīņā pie uzvaras tika Ēriks Mazjānis un Āris Kaktiņš, Ilmārs Višockis un Aivars Cīsis, Guntis Gailītis un Vladimirs Podrobovs. Turpmākās spēles: 9. novembrī – dambrete, 10. novembrī – galda teniss, 16. novembrī – novuss, 18. novembrī – skrējienis pa Ubaglīci (piedalās Preiļu, Jēkabpils, Daugavpils un Madonas rajona skrējēji).

G.Kraukle

INFORMĀCIJA

Pārtikas un veterinārā uzraudzība – vienās rokās

No šī gada pirmā ceturkšņa kādreizējā valsts veterinārā dienesta pārziņā nonākusī arī pārtikas uzraudzība. Līdz ar to jebkuru neskaidrību un problēmu gadījumos, kas saistīti arī abām šīm sfērām, apmeklētājiem tagad jāgriežas **Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldē**. Par situāciju rajonā un par problēmām, ar kurām šī gada laikā saskārušies pārvaldes inspektori, «Novadniekam» pastāstīja pārvaldes vadītājs Jānis Kacars.

Divi atšķirīgi dienesti mācījās strādāt kopā, tā īsumā Jānis Kacars raksturo aizvadītos mēnešus. Ar veterināriju saistītajām lietām un uzdevumiem nākuši klāt vairāki simti ar pārtiku saistīto objektu. Situācijas kontrolei gan veterinārijam, gan pārtikas uzraudzības dienestam atvēlētas pa 3,5 inspektoru štata vietām. Inspektora pienākumus veic arī J.Kacars. Par dzīvnieku labturības dienesta un pārtikas uzraudzības dienesta veiksmīgu darbu gādā astoņi speciālisti.

Jāmācās ievērot ES prasības

Preiļu rajonā ir aptuveni pieci tūkstoši lauku saimniecību, kurās tur dzīvniekus. To skaits katru gadu samazinās. J.Kacars prognozēja, ka šis process turpināsies arī nākamajos gados. Taču darba apjoms inspektoriem, neapšaubāmi, ir ļoti liels. Triju gadu laikā jāapseko visas saimniecības, tas nozīmē, ka ik mēnesi jānovērtē situācija 100 līdz 120 saimniecībās. Ierodoties zemnieku sētā, inspektori sagatavo priekšlikumus ar konkrētiem termiņiem trūkumu novēršanai.

Arī mazajās saimniecībās jāievēro gan sanitārais stāvoklis, gan slaukšanas un piena dzerēšanas iekārtu higiēnas prasības, gan dalītā lopu turēšana. Tas nozīmē, ka strauji turpinās samazināties lopkopības saimniecību skaits. Tiek prognozēts, ka tuvāko gadu laikā to kļūs mazāk vismaz par tūkstošiem.

Pēc veterinārā dienesta datiem pašlaik rajonā ir 2,7 tūkstoši aitu, 180 kazas, ap 10 tūkstoši cūku, 1,6 tūkstoši zirgu, 23 tūkstoši putnu, 1,8 tūkstoši bišu saimju, kā arī 1,2 tūkstoši trušu. Visvairāk ir liellopu, kopā ar teļiem – aptuveni 20 tūkstoši. Apsēkošanu veic pāvaldes vecākais inspektors Jānis Kacars, veterinārās ārstes Ilga Raubiška, Vija Zāberga, kā arī

● Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldes kolektīvs: (pirmajā rindā no kreisās) referente Elīta Ročāne, pārvaldes vadītājs Jānis Kacars, inspektore Valentīna Petrova, (otrajā rindā) grāmatvede Anna Rubene, inspektore Anna Lazareva, vecākā inspektore Diāna Pastare, inspektori Vija Zāberga, Voldemārs Čodors, Danute Prilucka un Ilga Raubiška. Foto: M.Rukosjujēvs

Voldemārs Čodors, kurš atbild par dzīvnieku slimību profilaksi, ārstēšanu un slimību likvidēšanu.

Rūpes sagādā trakumsērga

Valstī darbojas dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības programma. Ik gadu, atbilstoši situācijai, tiek izdarītas izmaiņas. Piemēram, šogad mūsu rajonā problēmas sagādā dzīvnieku trakumsērga.

Jānis Kacars skaidroja, ka pašreizējais apstākļos diez vai izdosies ātri atbrīvoties no šīs kaites. Tiesa, Eiropā ir valstis, kur trakumsērga nav reģistrēta jau vairākus gadus, piemēram, Lielbritānijā, Nīderlandē. Situāciju Latvijā ietekmē Baltkrievijas un Krievijas lielo mežu tuvums, arī pašu valstī ir daudz aizaugušu platību, mežos ir liels plēsīgo dzīvnieku blīvums. J.Kacars skaidroja, ka arī medniekiem vairs nav izdevīgi medīt šos kažokzvērus.

Šī gada oktobrī rajonā bija reģistrēti jau 24 trakumsērgas gadījumi, visvairāk Stabulnieku, Silajāņu un Riebiņu pagasta teritorijā. Lai samazinātu ar trakumsērgu slimo meža dzīvnieku skaitu, pašlaik mednieki izvietojuma ar vakcīnu. Decembrī vakcīna tiks izlikta atkārtoti.

Leikoze – padomju laiku «dāvana»

Tieši tā par šīs slimības izplatību teica J.Kacars, jo toreiz kolhozu fermās tika reģistrēti tūkstošiem slimu dzīvnieku. Šī gada sākumā Preiļu rajonā bija 63 slimības skartie punkti un 25 slimi

dzīvnieki. Valsts mērogā tas bija satraucošs rādītājs. Gada laikā tika veikts liels darbs, un oktobra sākumā rajonā bija vairs tikai 50 slimības skartie punkti (radās 34 jauni, bet 47 – atveseļoti), kā arī trīs slimi dzīvnieki, visi vienā saimniecībā Jersikas pagastā. Lieta tāda, ka dzīvnieku īpašniece kategoriski atsakās likvidēt slimos liellopus, kā tas būtu jādara atbilstoši prasībām leikozes likvidēšanai. Pirmo reizi savas darbības laikā man mēcās sodīt saimnieci ar 150 latu naudas sodu, ko tiesu izpildītāji tagad iekasē no pensionāres ienākumiem. Taču ne veterināros ārstus, ne pārvaldes inspektorus saimniece kūtī pie lopiem neieļāz un no jebkādam sarunām izvairās.

Pārtikas uzraudzībai – īpaša uzmanība

Pārtikas uzraudzības dienesta speciālistiem uzticētos pienākumus veic četras inspektore. Anna Lazareva pārbauda visus pārtikas pārstrādes uzņēmumus rajonā: 11 kautuves, trīs gaļas pārstrādes cehus, divus tirgus, kā arī autotransportu dzīvnieku un augu izcelsmes pārtikas produkcijas pārvadāšanai un piena pārstrādes uzņēmumus, no kuriem lielākais ir akciju sabiedrība «Preiļu siers» — pavisam 119 objektus.

Pārtikas uzraudzības dienesta inspektorei Valentīnai Petrovai jāseko līdzī situācijai visatbildīgākajos objektos. Tie ir skolu, slimnīcu, sociālo iestāžu, kā arī bērnu dārzu ēdināšanas bloki, ko, atbilstoši savai pieredzei, inspektori uzskata par vislie-

lākā riska objektiem.

Valentīna Petrova pārbauda 42 sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumus, vienu augļu un dārzeņu pārstrādes uzņēmumu, sešas maizes cepuves, divas pusfabrikātu ražotnes, četrus kulinārijas un konditorejas cehus, kā arī vienu saldumu ražotni – īr visam 95 uzņēmumus.

Vecākās inspektore Diāna Pastares pārbaudāmie objekti ir 173 veikali, četri vairumtirdzniecības objekti un noliktavas, kā arī 19 autoveikali.

Lopbarības ražošanas un pārstrādes uzņēmumus rajonā apseko inspektore Danute Prilucka. Tās ir 23 graudu kaltes, seši specializētie dzīvnieku barības ražošanas un tirdzniecības uzņēmumi, 73 augu izcelsmes produktu pārstrādes un iepakojšanas uzņēmumi, 50 bioloģiskās lauksaimniecības saimniecības (vislielākais skaits Latvijā), 11 specializētās dzīvnieku barības izplatīšanas vietas.

Inspektori nav sōgi, bet palīgi

Pamazām jāmaina lauksaimnieciskās produkcijas ražotāju, kā arī pārstrādes un tirdzniecības uzņēmumu vadītāju attieksme pret pārtikas un veterinārā dienesta speciālistu prasībām. Jānis Kacars skaidro, ka jaunās prasības nav inspektoru izdomājums, bet nepieciešamība, ja gribam ar savu produkciju veiksmīgi konkurēt Eiropas tirgū. Ir jāievieš un par ikdienišķu lietu jāuztver uzņēmumu paškontroles sistēma.

L.Kirillova

11. NOVEMBRIS — LĀČPLĒŠA DIENA

Muzejā — Lāčplēša Kara ordeņa komplekts

Godinot Brīvības cīņu varoņus, reizi gadā, 11. novembrī — Lāčplēša dienā, Latvijas Vēstures muzejā var apskatīt Lāčplēša Kara ordeņa pilnu komplektu. Kā aģentūru LETA informēja muzeja Reklāmas un izglītības nodaļas galvenā speciāliste Daiga Vītola, muzejā varēs apskatīt Lāčplēša Kara ordeņa 1., 2., un 3. šķiras goda zīmes. Apmeklētājus gidi iepazīstinās ar ordeņa vēsturi, varēs arī apskatīt Lāčplēša Kara ordeņa diplomu, fotogrāfijas un apbalvoto sarakstu.

Par Latviju cīnijās ar savas taisnības apziņu

1919. gada rudenī Daugavas krastos izšķīrās Latvijas Republikas liktenis. 11. novembrī Rīga pilnībā tika atbrīvota no vācu baronu un krievu baltgvardu karapūļiem. Tikai cena — cena par mūsu zemes brīvību bija pārāk dārga.

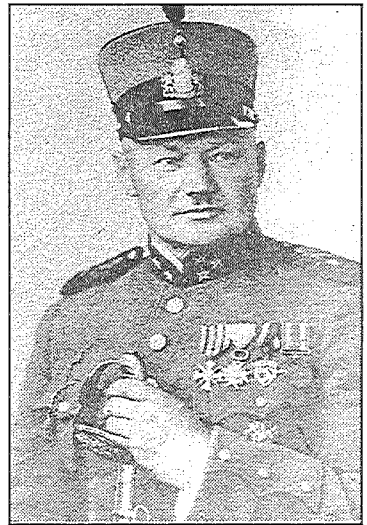
Godinot varoņus, Saeima un valdība nodibināja valsts augstāko militāro apbalvojumu — Lāčplēša Kara ordeni. 1919. gada 11. novembris uzskatāms par tā dzimšanas dienu. Ordeņa devīzei toreiz izvēlējās divus vārdus «Par Latviju». Tieši šie vārdi un tieši šī doma bija Latvijas neatkarības cīnītāju uzvaras pamatā, jo viņi cīnījās pret pārspēku ar savas tautas savas taisnības apziņu.

Ar augstāko ordeni tika apbalvoti ne katrs brīvības cīnītājs — to saņēma 1800 latviešu vīru, apmēram ik simtais no tiem, kuriem nācās uzvilkt karavīra šineli kopš Pirmā pasaules kara sākuma. Apbalvošana notika arī 1920. gadā un līdz 1928. gadam, kopskaitā to izpelnījās 2116 karavīri, arī igauņi, lietuvieši, somi, poļi un citi.

Sākoties agrārājam reformai, veicajiem karavīriem bija priekšrocības jaunsaimniecību ieguvē, dažā-

● 1992. gada 11. novembrī toreizējā Preiļu pagasta Litavniekos tika atklāts Ignata Beča piemiņas akmens. Arī šogad Lāčplēša dienā pulksten 16.00 Litavniekos būs piemiņas brīdis mūsu varonim.

● Lāčplēša ordeņa kavalieris Ignats Bečs 1939. gadā. Pēc četriem gadiem viņš gāja bojā Krasnojarskas cietumā.

du kredītu un lauksaimniecības inventāra saņemšanā. Armijas veterāni bija labi ieredzēti ļaudis — kā jau vīri, kuri nebija baidījušies likt galvu ķīlā Dzimtenes brīvības vārdā. Bet tad nāca Baigais gads. Visa Gulaga karte rodama šo vīru biogrāfijās, latviešu brīvības cīnītāji mira bada nāvē, tika nošauti Noriļskā, Maskavā, Astrahaņā, Novosibirskā un citur. Daudzi izvēlējās dzīvi trimdā.

Atcerēsimies viņus, mūsu Lāčplēšus, kuru šūpuļi kārti tagadējā Preiļu rajona teritorijā!

Stanislavs Aleksandrovičs (dzimis 1890. gadā Vārkavas pagastā), Pēteris Bandenijs (1896., Turku pag.), Ignats Bečs (1890., Preiļu pag.), Stepans Cvetkovs (1892., Rudzātu pag.), Jānis Dabars (1894., Līvānu pag.), Juris Eiduks (1894., Līvānu pag.), Antons Gedušs (1899., Līvānu pag.), Pēteris

Gedušs (1899., Līvānu pag.), Ādams Grugulis (1886., Līvānu pag.), Nikita Ivanovs (1900., Preiļu pag.), Juris Lācis (1900., Līvānu pag.), Juris Liepnieks (1899., Līvānu pag.), Ferdinandis Plikše (1896., Vārkavas pag.), Donāts Pudulis (1891., Vārkavas pag.), Feofans Radionovs (1892., Līvānu pag.), Džems Ritenbergs (1898., Preiļi), Ādams Saimnieks (1897., Vidsmuižas pag.), Roberts Ška-

pars (1888., Līvānu pag.), Silvesters Upenieks (1894., Vidsmuižas pag.), Eduards Veigurs (1889., Līvānu pag.) un Eduards Veiss (1894., Līvānu pag.).

L. Kirillova
(Publikācijā izmantoti Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja arhīva materiāli un fotogrāfijas.)

Lāčplēša dienā uzstādīs krustu

11. novembrī Vārkavas pagastā notiks piemiņas krusta uzstādīšana un iesvētīšana vietā, kur pēc Otrā pasaules kara notika vietējo iedzīvotāju nošašana un apglabāšana.

Šeit tika nonāvēti un aprakti mežabrāļi un viņu atbalstītāji, kā arī vīri, kas bija izvairījušies no iesaukšanas armijā, un citi. Piederīgie tuvinieku liķus paslepen pār apbedīja, bet daži no mirušajiem tā arī palika šeit aprakti, un prieku meža malā Vār-

kavas ciemata tuvumā joprojām redzamas viņu kapu kopas. Kad Latvija atguva neatkarību, šai vietai pagasta iedzīvotāji pievērsa lielāku uzmanību, sakopa to, rīkoja piemiņas pasākumus. Pagasta padome pieņēma lēmumu šeit uzstādīt piemiņas krustu.

Patlaban šajā vietā notiek sagatavošanas darbi, tiek uzstādīts krusts, sakopta tuvākā apkārtnē. Krustu izgatavoja dažādu darbu lietpratējs Timofejs Terentjevs, bet ozola kokmateriālus šim nolūkam atvēlēja zemnieku saim-

niecības «Ciši» īpašnieks Jānis Pastars. Krusta pamatne izgatavota no cementa. Šo un citus darbus apkārtnes labiekārtošanā veica pagasta bezdarbnieki Aivara Čaunāna vadībā.

Lāčplēša dienas atzīmēšana sāksies ar lāpu gājienu, kurā piedalīsies Vārkavas pamatskolas skolēni. Skola sagatavojusi arī uzstāšanos. Gaišos toņos nokrāsoto piemiņas krustu iesvētīs Vārkavas katoļu draudzes prāvests Onufrijs Pujats.

L.Rancāne

Tautas dziesmu sadziedāšanās sacensības «Lakstīgala»

Rajona bērnu un jauniešu centra rīkotajās latviešu tautas dziesmu sadziedāšanās sacensībās «Lakstīgala» pirmo vietu un tiesības piedalīties reģiona kārtā Rēzeknē izcīnīja Līvānu ģimnāzijas komanda. Tās sastāvā dziedāja Zanda Ancāne, Ginta Valtere, Agnese Kārkle, Indra Zusāne, Līva Kulitāne, — meitenes, kas vienlaikus darbojas arī folkloras kopā «Ceiruleits».

Konkurss notika pēc Amerikas Latviešu apvienības kultūras fonda ierosmes. Šis fonds Latvijas skolām dāvināja latviešu tautas dziesmu krājumu «Lakstīgala», kuras bija jāiemācās un jāpiedalās konkursā.

Tomēr tā bija brīvprātīga

lieta, un uz rajona konkursu pieteicās Līvānu ģimnāzijas, Vārkavas vidusskolas, Pelēču, Dravnieku, Priekuļu pamatskolas komandas, ko bija sagatavojusi skolotāji Anna Kārkle, Romualds Kairāns, Edgars Kasāns, Anita Fedotova, bet individuāli piedalījās Aija Ancāne no Rožupes pamatskolas (skolotāja Inga Kūkusiliņa), Līga Paegle no Aizkalnes pamatskolas (Veronika Pastare) un Elza Trizna no Preiļu Valsts ģimnāzijas (Ilze Rožinska).

Krājumā «Lakstīgala» ir vairāk nekā 100 tautasdziesmu. Konkursa rīkotāji izvēlējās 50 pazīstamākās un populārākās, bet katram no konkursantiem bija jāizlozē

sešas dziesmas.

Bērnu un jauniešu centra metodīke Ilga Peiseniece uzskata, ka Amerikas latvieši nākuši klajā ar ļoti labu ideju, jo skolās tiek iemācītas vienas un tās pašas dziesmas vienā melodijā, un vismaz šie bērni arī pieaugušo kārtā prātis dziedāt kopīgi. Citādi ir tā, ka vienas skolas skolēniem kopīga dziedāšana nesānāk pat ar kaimiņu skolu, jo katrā no tām mūzikas stundās māca kaut ko citu un savādākā manierē.

Konkursa «Lakstīgala» reģiona kārtā būs ne tikai jādzied, bet arī jāparāda zināšanas par tautas tērpiem, tradīcijām, gadskārtu ieražām.

L.Rancāne

● REKLĀMA ● REKLĀMA ● REKLĀMA

Hansabankas Klientu dienas

No 11. līdz
22. novembrim
īpašais piedāvājums
Preiļos!

Privātpersonām -
konta
atvēršana
bez maksas!

Svinēsim
dzimšanas dienu
kopā!

Hansabanka

labu ideju gadi

EIROZINĀS

PIEREDZE

Jūrnieks uz akmeņiem
spiež ābolus

Ālandu salu zeme ir akmeņaina, un aramzemes ir maz. Ar nelielajos zemes nogabalos izaudzētajiem produktiem nepietiek, lai iekarotu lielveikalus uz Somijas cietzemes vai tuvajā Zviedrijā. Ja zemnieks vēlas iekarot vairāk nekā vietējā veikala plauktu, jāliek lietā izdoma un Eiropas Savienības iespējas.

kmeņainās zemes augļi ir dārgāki

Ne ir pārāk mazi daudzumi produktu, lai tie kļūtu konkurētspējīgi Somijas un Zviedrijas tirgos,» skaidro Ālandu salu Tirdzniecības kameras izpilddirektors Johans Ēriksons. «Tikai kartupeļaudzētāji var būt droši, ka viņu ražu nopirks vietējā kartupeļu čipsu ražotāju firma – akciju sabiedrība «Chips Abp». Tāpat arī sīpolu audzētāji. Starp citu, mūsu, ālandiešu, firma trīsdesmit gadu laikā ir tā izaugusi, ka tai pieder vadošās rūpnīcas Somijā, Zviedrijā, Krievijā, Igaunijā un Latvijā. Jā, arī jūsu «Latfood», kas ražo «Ādažu čipsus». Tomēr pārējiem produktiem – pienam, gaļai, graudaugiem, cukurbietēm, āboliem – šodro noiets turpat Ālandu salās.»

Ālandu salu (pēc lieluma kā atspīls rajonam) astoņsimt zemnieku saimniecības ir tikai ap 20 hektāru lielas. Biznesa konsultante Margereta Remmera uzsver, ka pašu ālandiešu ražotās preces ir dārgākas nekā Somijā ražotās vai ievestās. Tomēr vietējie iedzīvotāji solidarizējas ar zemniekiem un pērk tikai viņu ražotās preces. Vai ir bijusi kāda kampaņa vai tas ir lokālpatriotisms? «Nē, drīzāk tas ir tāds apziņas stāvoklis,» formulē Margereta Remmera.

Interesanti, ka salēnieši specializējušies uz tādām zemstikla

kultūrām, kas skarabajos apstākļos prasa lielākus izdevumus – uz gurķiem, galviņsalātiem, ķīniešu kāpostiem. Bet viens zemnieks savas nišas meklējumos ar savu originalitāti ir pazīstams ne tikai visās Ālandās, bet arī Helsinku lepņākajos restorānos. Viņam kopš haizivju zvejnieka gaitām Okeānijā ir iesauka «Bongo», un pēc šī vārda viņu pazīst salās. Uzvārdu – Karlsons – jau tik viegli sajaukt ar kādu citu.

ES atļāva ābolus pārvērst kalvadosā

Meži, granitakmens klintis, pa vidam ezeriņi, meži uz akmeņiem un šur tur starp tiem – pa zemes salīnām, kurās vāc cukurbietes vai kurās ir pa pundurābelišu dārzam. Tjūdē pa gabalu redzams zviedriem tik raksturīgais saulgriežu koks, tur arī atrodas Pētera Karlsona vīnsaimniecība.

«Tē man lielajā toverī ir ābolu sidrs, bet tas, kas tek ārā, ir ļoti stiprs – ap 87 grādi. Pēc četriem gadiem, kad mucās nostāvēšies, to varētu saukt par kalvadosu. Bet es to saucu par alvadosu – tas taču ražots šeit – Ālandu salās, no maniem āboliem,» savu vīnsaimniecību izrāda saimnieks. Viņam kādos divdesmit hektāros aug desmit tūkstoš ābeliši, no āboliem viņš spiež sulu, raudzē vīnu, gatavo liķieri. Bet no ķiršiem dzen šnabi. Pašražotā dzēriena priekšrocības viņš saskata aromātā un izteiktajā garšā, ko ilgākajā nobriešanas periodā augļiem piešķir ziemeļu klimats. Bongo tic, ka konkurences cīņā viņa degvīna garša var uzveikt kontinentā ražoto «kirschschnaps».

«Agrāk valsts neļāva ražot liķierus un citus stipros alkoholiskos dzērienus – tas bija valsts monopols. Kad iestājāmies Eiropas Savienībā 1995. gadā, tās likumi atļāva zemniekiem ražot alkoholiskos dzērienu un kopš 1996. ga-

da liķierus ražoja... legāli,» aci miedz bijušais jūrnieks. «Jūras vilka» daba viņam ir manierēs, paskarbā humorā, neierobežoti brīvā izdomā, un iespējams, arī tieksmē pēc rumu. Viņš pieved mani pie tovera, zīmīgi piesit pie tā ar pirkstu un saka: «Tē es mēģinu izgatavot rumu. Karību salās rumu taisa no cukurniedrēm. Mums te kaimiņiem ir cukurbietšu pārprodukcija, un es no melases mēģinu izspiest ko dzeramu.»

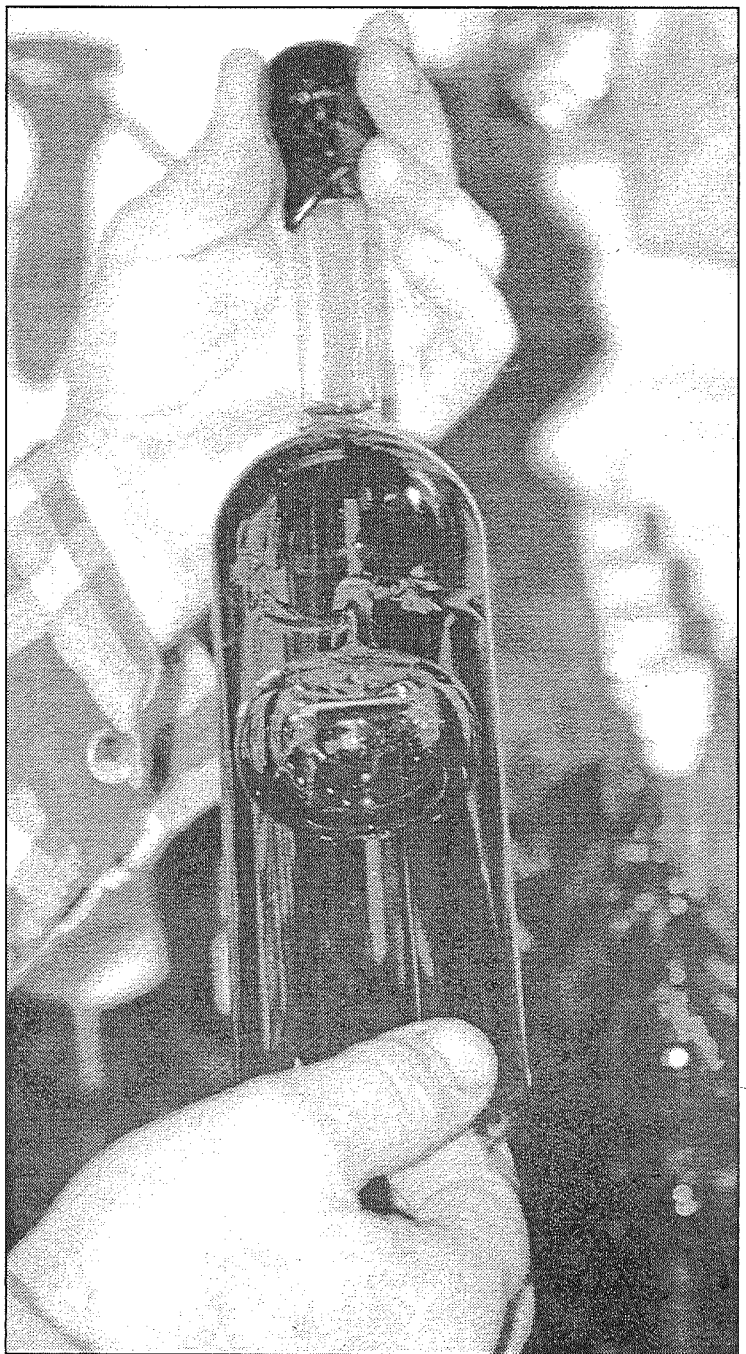
Alkohola ražotne ir divās saimniecības ēkas telpās, iekārtas jaunas un modernas, bet te nav ne vēsts no sterilās sanitārās kārtības, ar kuru mūs baida Eiropas Savienība. Viens vīna brūža stūris tiek izmantots par motocikla garāžu, bet netīrs te nav.

«Kā zemniekam man Eiropas Savienība nav pieņemama tās apļamās lauksaimniecības politikas dēļ. Bet kā privāttuzņēmējs esmu no tās tikai ieguvis,» atzīst Pēters. «Esmu ieguvis atļauju ražot alkoholu un lielu atbalstu. Pavisam no Ālandu valdības un ES fondiem saimniecības modernizācijai un Kanādas salizturīgu ķiršu šķirņu ieviešanai esmu ieguvis ap vienu miljonu veco somu marku (*nepilnu simtu tūkstošu latu – aut.*). Tiesa, arī pats sešus miljonus esmu ieguldījis.»

Uz Tjūdes vīnsaimniecību somu tūristus ved autobusiem – gadā divdesmit piecus tūkstošus. Dažu dienu vairāki, un šovasar vienā dienā ir bijuši pat divsimt piecdesmit. Vienā koka angārā ir restorāns, kurā tiek pasniegti visi šie alkoholiskie dzērieni, stūrī tiek cepta strausa gaļa, bet Bongo pie bāra stāsta savus «jūrnieka stāstus».

«Tukuma leģionāri» Ālandās

Ne tikai pircēju loks ir interacionalizējies (produkcija jau sāk ceļot uz Londonu un Lasvegasu), arī ražošanai nepieciešamais iegā-

● Kalvadoss pēc četrus gadu nostāvēšanās ozolkoka mucās, tiek saliets pudelēs un kļūst par alvadosu. Foto: I. Bušmanis

dāts citur Eiropā, kaut gan to varētu turpat Somijā. Piemēram, ozolkoka mucas kalvadosa izturēšanai vestas no Francijas, bet pudeles ar ievēdotu stikla ābolīti iekšpusē – no Vācijas, ķiršu šnabi gatavot brauc konsultēt vācietis. Arī saimniecībā strādājošo brigāde ir «ārzemnieku leģions» – pie viesu uzņemšanas somu pavāri, bet pie āboliem latvieši.

«Pie manis strādā Raimonds un Ļena – man patīk latvieši – labi strādā,» vērtē Pēters. «Viņi strādā septiņus mēnešus, bet uz ražas novākšanas darbiem saaicinu vēl četrus. Visi no Tukuma. Es arī biju aizbraucis uz Tukumu – uz Raimonda un Ļenas kāzām janvārī. Žēl, ka viņu šodien nav – iedevu viņam brīvdienu un savu mašīnu, lai aizbrauc uz Mariahamnu izklaidēties.»

Sazvanu Raimonda Gaili. «Salīdzinot ar to, kā man, tukumniekam, Rīgā vajadzēja strādāt uz dzelzceļa, te ir tīrā atpūta,» stāsta Raimonds. «Pavasari kā sākam ar ābelišu apgriešanu, tā tagad beidzam ar ābolu šķirošanu un presēšanu. Tagad 30 tonnas stāv saldētavā un gaida savu kārtu. Abi ar Ļenu dzīvojam zem restorāna, bet telpas ir ar apsildāmo grīdu, blakus sauna un duša. Nav ne vainas.»

Kā vēlāk uzzināju, tukumnieki Ālandu ābedārzā gadījušies tāpēc, ka no Ālandām uz Zemītes skolu tiek vestas humānās kravas. Tad nu vietējie uzrunāti braukt uz ābolu ražas novākšanu. Kopumā nopelnot labi – vismaz četri pieci simti, latos pārrēķinot, saņākot.

Ivars Bušmanis

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Kas tas tāds “oglekļa kredīts”?

Eiropas Savienība ilglaicīgi un nemainīgi iestājas par alternatīviem enerģijas avotiem, kas būtu videi draudzīgi. Zemes samītā Johannsburgā septembrī ES pieteica deklarāciju par atjaunojamās enerģijas izmantošanu.

Sākumā Eiropas Savienība ierosināja noteikt 2010. gadu kā termiņu, kad pasaulei 15 procenti savu enerģijas vajadzību jāapmierina, izmantojot tīrus alternatīvos avotus kā sauli, vēju un ģeotermālo enerģiju. Deklarācijas projektā bija ieteikts visām valstīm dažādot savus enerģijas krājumu, izmanto-

jot gan minerāļdegvielu, gan atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas, arī hidroenerģiju. Tomēr ASV pretestības dēļ neizdevās pieņemt dokumentu ar konkrētiem uzdevumiem un termiņiem.

Biomases izmantošana ir viens no ES stratēģiskajiem virzieniem videi draudzīgas degvielas ražošanā un ES atkarības samazināšanā no naftas piegādēm. Tas ir izpaužas vairākos iepriekšējos ES stratēģiskos dokumentos. Svaigākais, kurā pirmoreiz parādījās termins «oglekļa kredīts», ir Eiropas Komisijas pārskats par

«Agenda 2000» reformu izpildi.

Jaunais Eiropas Komisijas lauksaimniecības ģenerāldirektorāta priekšlikums par tā dēvētā «oglekļa kredīta» ieviešanu izskanēja 10. jūlijā.

Kā zināms, Eiropas Savienības fermeriem tiek prasīts ik gadus 10% no aramzemes atstāt atmatā. Vienīgais izņēmums ir tehnisko kultūru, piemēram, rapša audzēšanai nepārtikas vajadzībām. Jaunieviestais apzīmējums «oglekļa kredīts» saistāms ar Eiropas Komisijas plānu mainīt līdzšinējo kārtību.

Eiropas Komisijas lauksaimniecības komisāra Franca Fišlera priekšlikumu Kopējās lauksaimniecības politikas pārveidei skaidro Dace Ozola, Zemkopības ministrijas atašejs Briselē:

– Vides saglabāšanas nolūkos būs obligāta aramzemes atstāšana atmatā uz ilgāku periodu – 10 gadiem. Ja līdz šim atmatās drīkstēja audzēt enerģijas augus, tas vairs nebūs atļauts. Tā vietā Komisija ierosina izveidot «oglekļa kredītu» 45 eiro par hektāru, kas tiktu piešķirts par biodegvielas ražošanā izmantotu augu audzē-

šanu, tādējādi samazinot oglekļa dioksīda piesārņojumu. Maksimālā platība, kam garantēts šis kredīts, būtu 1,5 miljoni hektāru.

Tas nozīmē, ka pašreizējai priekšrocībai Eiropas Savienībā – rapsi ieskaitīt atmatā – pienāks gals, toties, rapsi audzējot biodegvielai, atsevišķi varēs saņemt subsīdijas 45 eiro apmērā par hektāru. Savukārt, apmaksātās platības nosaukšana nozīmē ražošanas kvotas sadalījumu pa valstīm, kas noteikti tiks noteikts, ņemot vērā tā brīža ražošanas apjomu.

Ivars Bušmanis

